

DE BESTE REIS VERHALEN

OVER COSTA RICA, BOTSWANA, PORTUGAL, BRAZILIË EN MEER

 NATIONAL
GEOGRAPHIC

TRAVELER

FONTAINE UITGEVERS

Inhoud

Voorwoord 7

EUROPA 9

- Verliefd (en getrouwd) op Kreta 11
- Lapland: Sprookje in de sneeuw 17
- Mijn obsessie met Schotland 24
- Expeditie Portugal 31
- In de schaduw van Napels 36
- Roemenië: Balkan's Heartbeats 41

NOORD-AMERIKA 49

- Canada: Het groene paradijs 51
- Amerika's kathedralen 59
- Aloha, Honolulu 66
- Curaçao: Rots in de zee 72
- Het hartland van Amerika 76

ZUID-AMERIKA 85

- Swingen met Cuba 86
- Galápagos: In het spoor van Darwin 91
- De ziel van Argentinië 96
- Magisch Colombia 103
- Costa Rica: Groen en puur 109
- Brazilië: Onpeilbare schoonheid 115

OCEANIË 123

- Tasmanië: Op zoek naar schone lucht 124
- Nieuw-Zeeland: Aotearoa, een lange witte wolk 130
- Aan de rand van Australië 137
- Frans-Polynesië: Op zoek naar de zwarte parel 144

AFRIKA 151

- Abu Dhabi: De grote leegte 152
- De gouden bergen van Marokko 160
- Het geheim van Zuid-Afrika 166
- Kenia: Terug naar het paradijs 173
- De groene heuvels van Rwanda 181
- Verwondering in Botswana 187
- Tristan da Cunha: Eiland achter de horizon 193

AZIË 201

- Indonesië: In het kielzog van Wallace 202
- Vietnam: Varen over de Mekong 211
- Op tijgersafari in India 216
- Het oude Bangkok 221
- Dwars door India 228
- De morgenstond van Myanmar 235

AUTEURS 243

Swingen met Cuba

JAMES VLAHO

86

Een danspaar kringelt over de dansvloer alsof ze uit de rook van een olielamp zijn ontsnapt. De man draait drie keer om zijn as en laat zich dan op zijn knieën vallen. De vrouw gooit haar benen in de lucht en zwiept haar rok omhoog. Op de achtergrond speelt een zevenkoppig salsaorkest de sterren van de hemel. Ik zit tussen het publiek in Café Taberna, een club in Havana, en moet me bedwingen om niet mee te gaan dansen. Als de trompettist met een langgerekte toon het lied uitblaast, komen dansers langzaam tot stilstand. Beleefd nemen ze het applaus in ontvangst en lopen de zaal in. Niet veel later stap ik op ze af: 'Waar hebben jullie zo leren dansen?'

'In de Tropicana,' vertelt Asmara Núñez, verwijzend naar een legendarische club in Havana. Yoel Letan Pena haalt simpelweg zijn schouders op en klopt op de binnenkant van zijn pols. '*Sangre*,' zegt hij. Het dansen zit hem in het bloed. De salsa zit ook mij in het bloed, al heb ik bij mijn weten geen zuidelijke voorouders. Mijn eerste kennismaking met deze opzweepende dans dateert uit de tijd dat ik als student in een Caribische club werkte, en ik was er meteen aan verslingerd. Ik nam les en begon naar danstenten te gaan, en omdat ik het zo ongeveer het leukste vind dat er bestaat, wilde ik steeds vaker salsa dansen en het beter leren – liefst op een plek waar de salsa echt leeft.

Uit alle verhalen begreep ik dat ik daarvoor op Cuba moest zijn, waar de voorlopers van deze muziek- en dansstijl begin vorige eeuw zijn ontstaan. Maar door de slechte verhoudingen tussen Cuba en de Verenigde Staten was een bezoek aan het eiland voor mij als Amerikaan jarenlang zo goed als uitgesloten. Gelukkig is de lucht enigszins geklaard – en nu had ik de kans mijn liefdesrelatie met de salsa naar een hoger plan te tillen, en een land te leren kennen dat door het gros van de Amerikanen wordt geromaniseerd of juist verguisd, zonder er ooit een voet te hebben gezet.

Mijn vrouw Anne en ik zouden les nemen bij de grootmeesters van de salsa en gaan dansen in de beste clubs van Havana, Cienfuegos en Trinidad, Cuba's mooiste koloniale steden. Salsa mag dan maar één aspect vormen van dit complexe land, deze muziekvorm – een koppige mix van

vreugde en weemoed, met een flinke scheut improvisatie – is een ideale introductie tot het echte Cuba.

In Café Taberna begint de band aan de laatste set. Asmara Núñez trekt me de dansvloer op, waar we snel gezelschap krijgen van Anne en Yoel Letan. Ik concentreer me op de muziek. Het ritme kruipt van mijn voeten omhoog naar mijn heupen en dan naar mijn armen, die steeds losser meebewegen met de muziek. Ik slinger Asmara van me af en laat haar twee pirouettes maken, en dan draai ik zelf om mijn as op de betoverende klanken van de salsa.

's Avonds komt een koets naast het trottoir tot stilstand. De koetsier trekt de teugels naar zijn borst en laat een goedgeklede dame en heer uitstappen. Met een lach op hun gezicht verdwijnen ze in een steegje, in de zwoele stilte van Habana Vieja, het Oude Havana. 'Die weten kennelijk de weg,' zegt Anne. 'Kom, we gaan erachteraan.' We lopen het steegje in, langs de gevels van koloniale herenhuizen – een erfgoed dat nogal is verwaarloosd door het communistische regime. Havana heeft duizenden historische gebouwen, waarvan er hooguit een paar honderd zijn gerestaureerd in het kader van een publiek-privaat miljoenenproject.

De gebouwen waar wij langslopen staan op instorten. Een vrouw kijkt omlaag vanaf een gietijzeren balkon aan een bouwvallige stenen muur. Dan zijn we de steeg weer uit en staan we tot onze verbazing op een stampvol plein, met terrassen vol lachende, pratende en etende mensen en obers die tussen de tafels door laveren met dienbladen vol geroosterd varkensvlees en *mojitos*, de beroemde nationale drank van witte rum, munt, suiker en limoen. Aan de noordkant van het plein, onder de klokkentoren van een oude kerk, staat een salsabandje te spelen op een podium.

De Cubaanse salsa is een explosie van plezier en passie. Het is de oververhitte muziek van een oververhit eiland, van de witte zandstranden van Varadero tot de monumentale krijtrotten van Viñales, van de *guajiros* of boeren die op hun paard door de tabaksvelden sjokken tot de stadsmensen die bij gebrek aan nieuwbouwwoningen vaak met z'n tienden in een kamer achter die machtig mooie koloniale gevels wonen.

Aan het eind van de middag loop ik met Anne over de Malecón, de boulevard van Havana, met links van ons statige huizen en rechts de Caribische Zee. Als de zon ondergaat, krijgt het licht een roze gloed, alsof het door een suikerspin heen schijnt. We zien vissers hun lijnen uitwerpen, verliefde stelletjes boven op de zeevering zitten en kinderen springen in de branding.

De volgende dag verkennen we de Calle Mercaderes, een van de vele klinkerstraatjes in Habana Vieja. Via het lommetrijke Plaza de Armas, een

87

*Indein, een tempelcomplex
met ontelbare oude en nieuwe
pagoden aan het Inlemeer
in Myanmar.
Foto: Robin Utrecht*

OCEANIË

Tasmanië: Op zoek naar schone lucht

MICHAEL DAVIE

Mijn vliegtuig zakt onder het wolkendek en scheert over de door stormen geteisterde Bass Strait, een koude zeestraat tussen Australië en haar zuidelijkste deelstaat, Tasmanië. Door de regensluier ziet de kust er grimmig uit, de eindeloze lucht doet denken aan de vacht van een vies schaap.

We vliegen naar het zuidoosten van het 68.000 vierkante kilometer grote eiland, waar we landen in de hoofdstad Hobart, een van de zuidelijkste havens ter wereld. Tasmanië is de plek van mijn onbezorgde jongensjaren, en dit is de eerste keer dat ik het eiland na 25 jaar weerzie. Ik ben hier niet alleen uit nostalgie gekomen, maar ook om iets uiterst zeldzaams te vinden. Mijn zoektocht begon toen een ober in een restaurant in Chicago me bronwater bracht dat volgens het etiket was gebotteld in Cape Grim, Tasmanië: *'Home of the World's Cleanest Air and Water'*. Hoe kon iemand zoiets beweren? De ober zwoer bij dit water: 'Het is het zoetste en puurste water dat ik heb geproefd.' Dat mocht ook wel, gezien de prijs van 15 dollar per fles. 'Probeer maar,' drong hij aan. 'Dat zal ik doen,' antwoordde ik. Op dat moment besloot ik om naar de bron zelf af te reizen, en tegelijk iets van die pure lucht op te snuiven die op het etiket werd aangeprezen.

Ik deed wat onderzoek, waaruit bleek dat Cape Grim inderdaad een pure plek is: de atmosfeer bevat er tweehonderd fijnstofdeeltjes per cm³, tegenover tienduizenden deeltjes in de grote steden. Dat gaf de doorslag. Ik ging op zoek naar frisse lucht en naar de vrolijke en vrije Tassie-spirit waarvan ik als kind zo had genoten. Mijn plan was om het eiland vanuit Hobart ruwweg langs de wilde en beboste zuid- en oostkust te verkennen en zo naar Cape Grim te reizen, de uiterste noordwestpunt. Op zoek naar 's werelds schoonste lucht zou ik ruim 1400 kilometer afleggen.

De volgende ochtend kuier ik in Hobart door de steegjes van deze in 1803 gestichte stad en snuif de zeewierlucht op. Op de boulevard langs de haven, onder een prieel van eeuwenoude populieren, ontvouwt zich de drukbezochte Salamanca Market, de weekendmarkt. Tengeres hippiemisjes doorzoeken er rekken met gebruikte kleding. Manden puilen uit van abrikozen en kersen. Een Vietnamese verkoopster gniffelt als ik een komkom-

mer bewonder die zo lang is als mijn arm. Verderop biedt een vrouw stukjes kaas gedrenkt in pinot grigio aan. Ik laat mijn hand gaan over een krat met mijn favoriete jonagold-appels, waarna ik word aangetrokken door het gelach van mensen.

'Mevrouwtje!' roept een gezette man in een roodgestreept overhemd naar een voorbijgangster. 'Proef mijn zure dropkauwgum! Daar wordt u jong van!'

Snoepverkoper Peter Terry lijkt me de juiste man om mijn prangende vraag te beantwoorden. 'Wat maakt Tasmanië zo bijzonder?' 'De natuurlijkheid,' zegt hij zonder aarzeling. 'De mensen hier hebben iets moois. En alles wat heel Australië te bieden heeft, vind je op dit eilandje van 240 kilometer doorsnee.'

Ik observeer de markttaferelen en de mensen. Ik vraag me af of zij, net als ik, op zoek zijn naar een gebottelde belofte. Hoewel sommigen Tasmanië een uithoek noemen, begint de rest van de wereld het grootste eiland van Australië te ontdekken.

Een van de attracties van Tasmanië ligt ten westen van Hobart, in de Styx Valley of the Giants. Op dit stuk van mijn reis word ik begeleid door Vica Bayley, een opgewekte kerel met rood piekhaar die werkt voor de Wilderness Society. Hij neemt me mee naar het Styx Big Tree Reserve, dat wordt doorkruist door een bospad met de naam Tolkien Track. We wandelen door weiden met schapen, en door het gehucht Plenty, dat zó nietig is dat we er in een oogwenk voorbij zijn. We verlaten de snelweg en volgen een houthakkerspad door de heuvels. Tegen de avond bereiken we de oever van de Styx, waarna we ons met zaklampen verder een weg zoeken. Bayley gaat voorop, over bemoste boomstronken heen en onder enorme varens door. Een vogel duikt als een geest uit de hemel op een tak neer en licht op in ons zaklampschijnsel.

'Een uilnachtzwaluw,' fluistert Bayley. 'Heel zeldzaam.' Dan verdwijnt Bayley uit het zicht. 'Hierheen,' roept hij even later. Ik volg zijn stem en klauter de duisternis in. In het licht van zijn zaklamp zie ik dat we in de holle stam van een enorme boom staan – de ruimte is zo groot dat er makkelijk twintig mensen met uitgestrekte armen in zouden passen. 'Het wordt nog mooier,' zegt Bayley, en weg is hij.

Ik kan hem nauwelijks bijhouden. Dan sta ik stil. Een enorme, massieve zuil rijst op door een bladerdak: een boomstam die, zestig meter in de hoogte, nog bijna net zo dik is als aan de basis. Ik fluit van bewondering. 'Hij heet Gandalf's Staff, naar de magiër uit *The Lord of the Rings*,' zegt

*Panorama bij de waterval van
nationaal park Au-grabies, ook
wel 'Place of Great Noise'
genoemd, in de provincie
Noordkaap in Zuid-Afrika.
Foto: Raymond Rutting*

AFRIKA

Abu Dhabi: De grote leegte

CARL HOFFMAN

‘Je hebt geen idee hoeveel avonden ik hier al zo heb gezeten,’ zegt Khamis al Fendi met een wat hese stem, alsof er zand achter op zijn tong ligt. De patriarch van de Al Mazrouei-clan zit op een stoel, de rest van het gezelschap ligt met gestrekte benen en steunend op een elleboog op enkele grote tapijten in een oceaan van Arabisch zand. Een immense, bijna volle maan staat aan de hemel. Even verderop staan zijn 160 kamelen bij elkaar.

‘Hier,’ zegt een van zijn zoons. Hij reikt me een roestvrijstalen kom aan, boordevol romige kamelenmelk. Warm nog. ‘Daar word je sterk van!’

De karavaan van Al Fendi is op weg naar huis. De afgelopen drie maanden hebben zijn kamelen op het gras gestaan in Saudi-Arabië. Ze zijn al dertig dagen onderweg. Het is een zwoele avond en er staat geen zuchtje wind. We zitten met z'n twaalf op drie grote tapijten en genieten onder de sterrenhemel van een waar feestmaal. Er is een schaap geslacht en we nemen om beurten met onze vingers een stukje vlees en wat rijst van een schaal die zo groot is dat er met gemak, nou ja, een heel schaap op past. De mannen dragen een traditionele witte *thawb* en een hoofdbedekking die *ghutra* wordt genoemd. Ze roken pijp. Om ons heen hangt vaag de geur van kamelenmest.

‘Je moet hier eens in de winter komen,’ zegt een van de mannen. ‘Dan is het koud en heb je het vuur echt nodig.’

‘In de winter,’ vertelt Al Fendi, ‘hadden we nooit genoeg te eten en zaten we echt altijd te kleumen. Tot de oliemaatschappijen kwamen.’

Bij een bepaalde gemoedstoestand kunnen sommige woorden en beelden de ziel diep raken, de verbeelding wordt geprikkeld. Ik heb dat bij woorden als ‘bedoeïen’ en ‘Arabië’. Of als het gaat over de Rub al Khali, ook wel bekend als het Lege Kwartier. Als kind heb ik de heroïsche film *Lawrence of Arabia* van David Lean gezien, daar is het waarschijnlijk mee begonnen. En als tiener las ik *Arabian Sands*, waarin Wilfred Thesiger vertelt hoe hij in de jaren 40 het Lege Kwartier doorkruiste. De combinatie van zijn sobere taalgebruik en fraaie zwart-witfoto's intrigeerde me. Dit boek gaf een inkijkje in het bedoeïenenleven, dat me moeilijk, sober en nobel leek – het toppunt van romantiek. Thesiger was bang dat hij fysiek

voor de bedoeïenen zou onderdoen. Uiteindelijk bleek hij vooral moeilijk te kunnen tippen aan hun pure morele kompas, dat zijn oorsprong vindt in het harde leven in een van de onbarmhartigste klimaten op aarde. ‘De Arabieren,’ schreef hij, ‘danken hun beste eigenschappen aan de woestijn.’

Tientallen jaren later had ik dat romantische ‘Arabië’ niet dichter weten te naderen dan het kosmopolitische Caïro. Had je tegenwoordig nog wel echte bedoeïenen, vroeg ik me af. De Arabische landen waar olie in de bodem zat, waren uitgegroeid tot rijke en moderne staten. Veel Arabische naties, zoals Egypte, Syrië, Jemen en Soedan, kampten met sociale onrust. En toen hoorde ik van Abu Dhabi.

Dit land, het grootste van de zeven emiraten die samen de Verenigde Arabische Emiraten vormen, is ruim tweemaal zo groot als België. De VAE grenzen aan Saudi-Arabië en Oman en aan de strategisch gelegen Perzische Golf, en kennen een rijk nomadisch erfgoed. Dat valt soms lastig te rijmen met de canyons van glas en staal in de hoofdstad, die eveneens Abu Dhabi heet. Daar wordt het straatbeeld bepaald door Indiërs in sari, Pakistani in *kameez* en Filippino's in een T-shirtje en op slippers. En wat te denken van de Marina Mall, een luxueus winkelcentrum waar in *thawb* gestoken Emirati, zoals de inwoners worden genoemd, een overmaatse flatscreen aanschaffen of bij Starbucks een karamel macchiato halen?

Abu Dhabi is onmetelijk rijk. Niet zo vreemd als je bedenkt dat bijna 10 procent van de wereldwijde oliereserves binnen de landsgrenzen van dit emiraat liggen. Hijskranen steken scherp af tegen de wolkeloze lucht en overal zie je Porsches en Escalades rijden. Op een eilandje voor de kust van Abu Dhabi verrijst een buitenlandse vestiging van het Louvre. Je kunt je nauwelijks voorstellen dat er nog nomaden in tenten wonen en met een kudde kamelen door de woestijn trekken.

En toch zijn er tekenen dat het devies van wijlen sjeik Zayed bin Sultan Al Nahyan nog niet vergeten is. Hij was van mening dat oud en nieuw hand in hand dienden te gaan. De bedoeïenencultuur moest behouden blijven, ook al bleef het geld maar binnenstromen. (Vergeleken met een ander schatrijk oliestaatje, Dubai, heerst er in Abu Dhabi een haast pastorale sfeer.)

Ik kijk een tijdje naar Khamis Al Fendi, die met blote voeten onder de sterrenhemel rauwe kamelenmelk drinkt en met zijn vingers eet, en probeer tot me door te laten dringen dat hij een onvoorstelbaar rijk man is. Hij trekt rond met een uitgebreide karavaan, compleet met een keuken op wielen, een reusachtige reistrailer, tankwagens vol water en benzine en talloze SUV's. En dan natuurlijk zijn kudde van 160 zwarte kamelen – een ras dat oorspronkelijk uit Saudi-Arabië stamt en dat wordt geroemd om zijn

*De Nilgiri Blue Mountain-stoomtrein
pendelt met negen kilometer per uur
tussen Ooty en Mettupalayam, India.
Foto: John van Helvert*

